

TREBALL FI DE MÀSTER

Màster Universitari de Psicopedagogia

Curs acadèmic 2018-19

La perspectiva actual sobre la formació dels docents envers les altes capacitats i les pràctiques educatives inclusives amb aquest alumnat en una escola de Barcelona.

Realitzat per Ariadna Villalba Rius

Tutoritzat / Dirigit per Dr. Ana Luisa Adam

18 de maig de 2019

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport

c. Císter, 34
08022 Barcelona
www.blanquerna.edu

RESUM

La següent investigació neix de la curiositat de conèixer i saber més coses sobre les Altes Capacitats a primària, degut a la poca formació rebuda al llarg de la meva educació universitària. Durant la investigació es podrà veure quin és el pensament del professorat envers la poca formació de base que tenen sobre aquesta tipologia d'alumnat, fet que els dificulta tenir eines de detecció, ja que si ho coneguessin els podria ajudar a evitar o disminuir la desmotivació i el possible fracàs escolar que va moltes vegades associat als alumnes amb Altes Capacitats. També s'analitza la pràctica que fa una escola de Barcelona amb aquesta tipologia d'alumnes i es dona veu als alumnes a expressar com es senten ells. La metodologia que s'ha dut a terme s'ha basat en entrevistes a 2 professionals, a qüestionaris al cos docent de primària d'una escola de Barcelona, i a l'entrevista amb 3 alumnes amb Altes Capacitats. Els resultats obtinguts s'han descrit segons les dimensions marcades per a cada instrument i, finalment, a la discussió s'han relacionat les informacions ja conegudes en estudis previs i marcades al marc teòric, amb el que s'ha obtingut a partir de la investigació, segons l'objectiu marcat. Al acabar s'ha vist clarament la necessitat de potenciar la formació de detecció per tal de poder detectar de manera precoç als infants amb Altes Capacitats, podent així fer les adaptacions necessàries el més aviat possible.

Paraules clau: altes capacitats; Necessitats Educatives Especials; escola inclusiva; professorat; Educació primària.

ABSTRACT

The following investigation is born of the curiosity to know and knowing more about the high Capacities in primary, due to the little education received throughout my university education. During the investigation, you can see what teachers think about the little basic training they have about this type of students, which makes them difficult to have detection tools, because if they knew about it, they could help them avoid or diminish the demotivation and the possible school failure that is often associated with students with high capacities. Also analyzed is the practice that a Barcelona school does with this type of students and gives voice to the students to express how they feel. The methodology that has been carried out has been based on interviews with 2 professionals, questionnaires in the primary of a school in Barcelona, and in the interview with 3 students with High Capacities. The results obtained have been described according to the dimensions indicated for each instrument and, finally, in the discussion the information already known in previous studies and marked with the theoretical framework has been related, with what has been obtained in the match of the research, according to the marked objective. At the end, the need to enhance detection training for the teachers has been clearly seen in order to be able to detect early children with High Capacities, thus making the necessary adaptations as soon as possible.

Keywords: giftedness; special education needs; inclusive school; teachers; primary school.

Introducció

Un dels principals objectius de la psicopedagogia és la detecció i posterior intervenció de l'alumnat amb necessitats educatives especials, és a dir, que tenen una dificultat d'aprenentatge, dotant-los dels recursos i les eines necessàries per tal de què puguin fer la seva escolaritat en una aula ordinària sense problemes.

Aquest treball investiga una branca de la psicopedagogia, d'un tipus d'alumnat al qual no estem molt acostumats i que, segons la LOMCE (2013), són anomenats alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE), que són aquells que després d'una exhaustiva avaluació pedagògica, són anomenats altes capacitats. Presenten unes característiques que els fan diferenciar dels altres i que, per tant, requereixen moltes vegades d'una adaptació per tal de poder garantir el seu desenvolupament integral.

Actualment a les carreres d'educació molt poques vegades es tracta aquesta temàtica, és per això que l'objectiu d'aquesta investigació, a part de conèixer més les altes capacitats, és observar què en pensa el professorat de primària de la formació prèvia que tenen sobre com intervenir amb aquests alumnes; com es senten els nens amb altes capacitats i si l'escola fa alguna cosa per a ells, i si el que fa és considerat inclusiu o no.

És un tema al qual no hi ha tanta informació i estudis com poden tenir altres necessitats educatives especials, és per això que crida l'atenció voler conèixer i aprendre més sobre elles. Durant el període de pràctiques s'ha tingut l'oportunitat al centre de poder conèixer diferents casos d'aquests tipus d'alumnes que se'ls ha fet diferents adaptacions, com ampliació curricular, l'agrupament en classes i, fins i tot, diversos casos d'acceleració de curs. S'ha pogut observar com són i com reaccionen en cada tipus d'adaptació que se'ls ha fet, i com es decideix que es vagi per un camí o per un altre.

Aquest treball de final de màster s'elabora a partir d'un estudi mixt, on la major part és qualitatiu i alguna part quantitativa, on es realitzarà un qüestionari al professorat d'educació primària per veure les seves opinions envers la formació que tenen sobre les altes capacitats (si és correcta o deficitària) i qualitativa per l'entrevista de diferents especialistes i d'algun alumne amb altes capacitats.

A continuació es podrà observar una referència teòrica sobre la temàtica que es vol estudiar. Es descriu què és considerada una alta capacitat i quines són les principals característiques d'aquests alumnes, i també, de manera general, com es detecten i es diagnostiquen. S'exposa que és l'educació inclusiva i quin és el seu objectiu, tenint en compte les altes capacitats. També es

considera important conèixer quines són les possibles solucions i pràctiques inclusives per als alumnes amb altes capacitats i quina és la formació actual del professorat envers aquesta NESE. Per acabar, s'ha de fer també referència a la percepció que té la família, fent un repàs a algun estudi que parla sobre això, com es senten i com afecta un estil educatiu o un altre per part dels pares.

Realment, què són les altes capacitats? Segons l'organització Mundial de la Salut (OMS) es defineix la superdotació com aquelles persones que tenen un quocient intel·lectual (CI) igual o superior a 130 (la mitjana és 100), tot i així, com diu García-Barrera i De la Flor (2016), no vol dir que totes les persones amb un CI superior a 130 siguin definides com a altes capacitats, sinó que hi ha altres determinants que s'han de tenir en compte.

Com ens remarca el departament d'educació de la Generalitat de Catalunya en el seu *protocol de detecció i actuació en l'àmbit educatiu de les altes capacitats*, aquests tipus d'alumnes poden tenir 3 perfils diferents:

- La superdotació, que és una persona que té els recursos intel·lectuals molt elevats, tant el raonament lògic, la creativitat, la gestió de la memòria i la capacitat de la informació, fet que el fa diferenciar de la resta de gent.
- El talent, que és una persona que demostra una actitud més a elevada en respecte a la resta de grup, però en un àmbit concret. I pot ser o simple (es destaca d'una única àrea) o complexa (es destaca de més d'una àrea, com podria ser l'exemple del talent acadèmic, ja que és una combinació d'habilitats verbals, lògiques i de la gestió de la memòria).
- La precocitat, que implica un ritme de desenvolupament més ràpid però que és totalment evolutiu i que un cop s'acaba el procés maduratiu la seva capacitat intel·lectual pot tornar a ser totalment normal.

Vallejo i Morata (2015) remarquen que l'estat intel·lectual d'una persona és la resposta a la interacció entre els factors innats (és a dir, genètics) i l'entorn (allò que l'envolta, la cultura, la família...) i que, per tant, es podria dir que segons els autors la persona superdotada neix i es fa i que, per això, és tan important la seva estimulació i intervenció per tal de poder ajudar a anar prosperant.

Per altra banda, Gardner (1993) va crear el model de les intel·ligències múltiples, on remarca que les altes capacitats són una construcció totalment multidimensional, on comenta que existeixen 8 tipus d'intel·ligència humana, que són: la lingüística (habilitats sobre el llenguatge); la lògica i matemàtica (habilitat per pensar d'una manera racional); l'espacial (habilitat per a tenir visió mental); la musical (bon oïda); la corporal i kinestètica (coordinació de moviments i corporal); la interpersonal (habilitat relacional); la intrapersonal (habilitat de coneixença de sí mateix) i la naturalista (capacitat per entendre i organitzar les pautes de la naturalesa).

Per tant, podríem dir que les persones amb altes capacitats tenen una capacitat superior d'aprenentatge i una forma molt diferent d'aprendre, fet que els fa diferenciar de la resta de gent. I com comenten Carrillo i López (2014), des de que es va donar a conèixer la teoria de Gardner, es va crear una alerta entre els progenitors i els educadors per tal de donar molta més importància a les altes capacitats, tenint en compte tots aquells petits detalls de la persona, per a poder proposar una activitats concreta per treballar les intel·ligències en les que sembla que destaca, és a dir, reforçant.

Per tal de realitzar el diagnòstic de les altes capacitats no es té únicament el test d'intel·ligència, ja que es considera que els resultats mai són exactes, és per això que, com remarca l'associació Española de superdotats i amb talents per a nens, adolescents i adults (AEST), es valora la mitjana del CI com un indicador més, realitzant alhora una avaluació totalment multidimensional, tenint en compte en tot moment no únicament els valors quantitius sinó que també qualitius de la persona, com poden ser la creativitat, l'estil d'aprenentatge i el desenvolupament evolutiu de l'individu.

Segons Castro et al. (2011) destaquen que una detecció precoç en les altes capacitats pot prevenir problemàtiques a l'alumne i alhora pot ajudar a potenciar aquells àmbits en els quals destaca, aconseguint així un ritme i un nivell més adaptat a les seves capacitats.

Cal remarcar que les altes capacitats són considerades en tot moment necessitats específiques de suport educatiu (NESE), que està reflectit a la LOMCE a l'article 57, on s'inclouen els alumnes amb altes capacitat dintre de "l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu".

Primer de tot cal dir que les persones amb altes capacitats són totalment diferents entre elles, no es trobaran dues d'igual, és per això que no hi ha un conjunt de característiques comunes, sinó que són la interacció entre elles, tot i així les més "repetides" són les que seguidament es comenten.

Com menciona Kingore (2004), és molt important saber com diferenciar un alumne amb altes capacitats d'un alumne amb un alt rendiment, ja que moltes vegades es pot confondre. Un alumne amb altes capacitats no únicament recorda les respostes i s'interessa, sinó que és capaç de plantejar preguntes de manera totalment imprevista, original i esporàdica i d'una manera totalment curiosa. No obté sempre molt bones notes, sinó que fins i tot moltes vegades pot arribar a no estar motivat per les notes, ja que és una persona molt autocrítica i que poques vegades està satisfet amb el seu aprenentatge.

En definitiva, com ens diu l'autor, un alumne amb un alt rendiment aprèn amb molta facilitat, però un alumne amb altes capacitats ja sap.

Segons Comes et al. (2009), hi ha un 70% d'alumnes amb altes capacitats que tenen un baix rendiment acadèmic i entre un 35% i un 50% tenen fracàs escolar, tot això es relaciona amb el fet de que molts tenen un nivell molt alt de frustració i desmotivació degut a que el que fan els avorreix.

Álvarez (2006) diu que les característiques emocionals més comunes amb aquest nens són el perfeccionisme, l'elevat nivell d'informació en l'àmbit emocional, una alta implicació en tot, una hipersensibilitat, idealisme i sentit de la justícia i un desenvolupament primerenc (és a dir, un alt nivell de maduresa respecte la seva edat).

Una altra característica destacable és, com ens diu Rodríguez i de Souza (2012), que moltes vegades poden mostrar un aïllament social i problemes disciplinaris, és per això que s'ha de tenir molt vigilat i saber com tractar-ho, per tal d'evitar aquest aïllament.

Per acabar amb l'explicació de les característiques de les persones amb altes capacitats, cal destacar, com ens diu García-Barrera i De la Flor (2016), que:

La desmotivació, la falta d'hàbits d'estudi o la igualació de competències intel·lectuals als seus companys poden conduir-lo al fracàs escolar; però si tenen un adequat entorn educatiu, no té perquè donar-se aquest fracàs escolar (p.132).

És a dir, una utilització adient de recursos i, sobretot de detecció de la NESE ens permetran evitar el possible fracàs escolar d'aquest col·lectiu d'alumnes i ajudaran a treure el major potencial d'ells.

És important també fer referència als antecedents de l'educació inclusiva, que és la "Declaració de Salamanca" de 1994, on es comenta que les prestacions educatives especials són un problema que afecta a tot arreu per igual, i remarca que no poden progressar de manera aïllada sinó que ha de formar part d'una estratègia global de l'educació. És a partir d'aquest moment on es dona lloc al desenvolupament dels sistemes educatius per a poder donar resposta a aquesta diversitat.

Com ens diu Parra (2011), la inclusió educativa és un tipus d'educació que cada cop s'està seguint més, on el seu objectiu és que tots els alumnes amb qualsevol NEE puguin tenir la mateixa oportunitat educativa, utilitzant-ho com a un recurs d'enriquiment per a tothom. Comenta que així podem aconseguir un únic sistema educatiu, permetent la creació d'una escola per a tothom.

Un autor que remarca que la inclusió és un procés molt enriquidor per a tothom és Ainscow (2001), qui ens diu que és un procés en el que totes les persones que formen part de l'entorn

educatiu aprenen a conviure amb les diferències i que, alhora, aprenen de les diferències, fent més enriquidor l'aprenentatge.

També cal destacar que la UNESCO (2009) diu que no únicament hem de fer un canvi en l'educació per tal de poder ser més inclusius, sinó que també ha d'haver-hi un canvi en la societat per poder aconseguir-ho, donant així un paper clau a la gent, qui té el poder de poder fer aconseguir aquesta inclusió.

Al 1978 es comença a parlar sobre el concepte de inclusió educativa en el territori espanyol, i queda reflectit en el decret de "el Plan Nacional de Educación Especial", on es comença a tractar el concepte de normalització, amb l'objectiu de buscar i elaborar una guia de solucions pels possibles problemes que podien haver.

El concepte d'inclusió ha anat evolucionant any rere any, però en el territori Català es va aprovar a l'octubre del 2017 un nou decret sobre l'atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (Decret 150/2017), on destaca que tots els alumnes tenen dret a l'educació i que les persones amb NEE s'han d'escolaritzar en centres ordinaris (durant la seva etapa obligatòria i sempre que la família estigui d'acord).

Aquest últim Decret de la Generalitat de Catalunya, té alguns articles que parla sobre les altes capacitats, on es destaca que aquests alumnes tenen necessitats específiques de suport educatiu i que poden requerir de mesures universals, addicionals i intenses. I també, a l'article 20, especifica diferents actuacions educatives que es poden fer, com per exemple itineraris flexibles totalment adaptats i pensats segons els ritmes i estils d'aprenentatge de cada alumne.

Tornant a les altes capacitats, no és fins al segle XX quan es comença a donar importància a aquests alumnes i s'arriba a la conclusió de què necessiten una adaptació específica a nivell psicoeducatiu.

Tot i ser reconegut com un NESE, la seva escolaritat es fa sempre a l'escola ordinària que, com comenta Parra (2011), diu que és un tipus d'escolarització que permet que tothom pugui aprendre junt, independentment de les condicions personals, socials i culturals de la persona, on no s'exigeix ningun requisit per a poder entrar, donant així el ple dret a l'educació a tothom qui vulgui.

Per poder aconseguir una bona inclusió d'aquests alumnes i que tinguin el seu lloc a l'aula ordinària és important utilitzar metodologies que permetin que es sentin còmodes a l'aula i, com ens diu Torrego et al. (2015) un dels millors recursos és la utilització de l'aprenentatge cooperatiu, fent que a partir dels coneixements de cada alumne es pugui anar creixent, on cadascun aporti allò que sap, complementant-se entre tots.

Actualment existeixen 3 tipus d'intervencions educatives per les altes capacitats, tot i que segons Fox (1981), no creu en una única opció sinó que amb la combinació d'elles que, són:

Programes d'enriquiment (ampliació curricular), que es basen en ajustar el nivell d'aquell àmbit en el que el nen/a destaca. Rodríguez et al. (2010) diuen: "En el cas de les altes capacitats, les adaptacions curriculars individuals permeten tenir en compte aspectes intel·lectuals, creatius i d'ajustament personal i socials, que configuren el perfil d'habilitats del subjecte" (p. 150).

Per tant, podríem dir que aquesta, a part de que el que fa és adaptar-se al nen/a, és una opció totalment inclusiva, ja que no l'apartem en cap moment del grup classe, sinó que ho adaptem per tal de que pugui seguir allà.

La segona opció seria *l'agrupament en classes*, on el que es fa és agrupar els alumnes amb aquestes característiques perquè facin una feina adaptada al seu nivell, per una banda és positiu perquè els motiva i tenen més rendiment, però per altra banda els pot fer crear un sentiment de superioritat respecte la resta d'alumnes, ja que estariem separant la persona amb alta capacitat de la resta de grup, creant diferències.

I finalment, *l'acceleració de curs*, que segons Feldhusen (1991) consisteix en aconseguir que l'alumne augmenti el seu nivell i el ritme d'ensenyament, tenint en compte sempre si serà capaç de seguir el nivell o no.

Vallejo i Morata (2015) diuen que aquesta és la pràctica que més s'utilitzava fa un temps (l'acceleració). Tot i ser la més utilitzada cal tenir-ho molt estudiat i estar molt segurs de que serà la millor opció per a l'alumne, no únicament acadèmicament sinó que també emocionalment, saber si serà capaç d'adaptar-se o tot el contrari.

Per tant, el principal objectiu amb els alumnes amb altes capacitats és aconseguir el màxim rendiment de cada alumne, adaptant la dificultat d'allò en el que destaquen i afavorint el seu desenvolupament efectiu i social, sempre tenint en compte un estudi psicològic del nen i veient quina opció seria la més adient per a ell.

Com ja s'ha comentat, una de les millors pràctiques que es poden dur a terme per a la inclusió amb alumnes amb altes capacitats és l'aprenentatge cooperatiu però per tal de poder aconseguir plasmar això a les aules, com diuen Torrego et al. (2015), la formació del professional és totalment necessària pel desenvolupament d'una educació de qualitat.

Cal destacar que actualment és molt escassa aquesta formació cap als docents (sobre la metodologia cooperativa), però també, com ens diu García-Barrera i De la Flor (2016) sobre un estudi realitzat a 673 docents, el 27,63% reconeix no haver tingut mai ninguna formació envers els alumnes amb altes capacitats, ni de com detectar-los ni de com adaptar les metodologies.

Moruno et al. (2011) remarca que el treball cooperatiu amb alumnes d'altres capacitats a la classe permet fer un agrupament heterogeni; interdependència positiva (on per aconseguir l'èxit és molt important l'esforç de tots); responsabilitat individual i igualtat d'oportunitats per l'èxit.

Per acabar sobre la formació del professorat, cal destacar, com diu Giró (2018) que degut a la falta de formació que hi ha i la falta de coneixement de recursos, el professorat que té alumnes amb altes capacitats a l'aula no saben aprofitar-ho i, moltes vegades, no saben què fer amb ells.

En definitiva, la formació inicial i continua de tot el professorat que està o no està en contacte amb un alumne amb altes capacitats, és totalment clau i essencial per tal de reduir les possibles conseqüències d'una mala detecció i poder, així treballar des del principi pel benefici d'ell. Només es podrà aconseguir una millora en això si les escoles es formen i tenen en compte tots els recursos i mètodes necessaris per poder fer front a aquests alumns.

Respecte la família cal dir que és el mitjà principal amb el que es té contacte i que, per tant, és qui influeix en el desenvolupament dels membres, tot i així, com diu Rodrigo i Palacios (1998) hi ha tres factors que afecten directament a l'infant amb altes capacitats, que són l'edat dels pares (on remarca que els pares joves moltes vegades comparteixen interessos i això comporta que tinguin predisposició a estimular als seus fills des de edats primerenques), també l'ordre del naixement (on els infants amb aquesta NESE són majoritàriament o el primer fill o fills únics), també les actituds paternes, és a dir, els interessos dels pares i, per últim, la influència dels estils educatius i els estils de vida (ja que cada família té uns valors que comporten a afavorir o no unes capacitats als fills).

Per altra banda, a la mateixa línia, destacar que la influència familiar és un factor clau en tots els nivells (tan efectiu, cognitiu, professional i social) i que, per això qualsevol esdeveniment "establirà les condicions, possibilitats i limitacions amb les que es trobarà l'individu" (Álvarez, 2004, p. 103).

Com ens diu Álvarez (2004), cada família té el seu estil educatiu però, en concret amb els fills amb altes capacitat és molt necessari que existeixi una coherència entre els pares, que no hi hagi desqualificació de les decisions entre ells i que existeixi una coordinació amb l'escola, per tal d'evitar en tot moment estats d'ansietat que comportin a un rebuig a tot el que es relacioni amb els

aprenentatges. Cal que amb aquests nens s'afavoreixin l'autonomia i que l'ambient, tant a l'escola com en l'àmbit familiar, siguin flexibles, participatius i raonats.

En conclusió, si que és veritat que envers un diagnòstic d'altres capacitats els pares tendeixen a preocupar-se i a no saber com actuar, és per això que aquí apareix la figura del psicopedagog, qui s'encarrega de guiar i orientar en com actuar i en fer un acompanyament per tal de poder aconseguir uns bons resultats.

Objectius general i específics

El principal objectiu marcat en aquesta investigació és conèixer si realment les escoles estan fent pràctiques totalment inclusives (a l'etapa de primària) amb els alumnes amb altres capacitats. Conèixer les pràctiques que estan fent les escoles per donar resposta a les necessitats dels alumnes amb altres capacitats...

Per altra banda, com a objectius específics s'estableixen els següents:

- Conocer si el professorat té una formació correcta sobre com intervenir amb les altres capacitats;
- Investigar sobre com es senten els alumnes amb altres capacitats envers a com se'ls tracta a l'escola;
- Indagar si l'escola té algun protocol de detecció per les altres capacitats.

Mètode

Introducció del disseny

La metodologia que s'ha seguit per dur a terme aquesta investigació és, per una banda, qualitativa:

La investigació qualitativa és una activitat sistemàtica orientada a la comprensió en profunditat de fenòmens educatius i socials, a la transformació de pràctiques i escenaris socioeducatius, a la presa de decisions i també cap al descobriment i desenvolupament d'un cos organitzat de coneixements (Latorre et al., 1996, p. 123).

Que com ja diu l'autor, és un tipus d'investigació que té com a principal objectiu descriure, interpretar i, sobretot, comprendre les qualitats d'allò que es vol estudiar, que en aquest cas són les altres capacitats.

I per altra banda, també s'ha dut a terme una investigació una mica més quantitativa, que ha permès obtenir dades que han representat un conjunt més ampli de persones, podent veure una versió més global del que pensa el professorat sobre la formació que tenen de les altres capacitats.

Participants

El context en el que s'ha realitzat aquesta investigació és un centre educatiu del barri de l'eixample de Barcelona, amb un nivell socioeconòmic mitjà-alt. L'escola ofereix formació educativa a l'etapa superior d'educació infantil, primària, secundària i de les 5 modalitats del batxillerat (social, humanístic, científic, tecnològic i artístic), amb uns 25 alumnes per cada aula i 4 línies per curs, menys al batxillerat que en són 3, per tant hi ha una aproximació de 1450 alumnes.

Per tal de poder obtenir les respostes als objectius marcats, la mostra d'estudi han sigut 24 professors de primària de l'escola que han respòs l'enquesta enviada, amb un perfil d'entre 25 i 59 anys i un 83,3% de dones i 16,7% d'homes, dels quals el 100% són mestres de l'escola; la responsable del departament d'orientació (SOE) que s'encarrega de l'educació primària, que té uns 50 anys i porta més de 20 anys a l'escola, dels quals els últims 12 els porta com a responsable del departament del SOE i té la formació de pedagoga; el mestre encarregat de dur a terme un projecte amb tots els alumnes de primària amb altes capacitats, que té uns 30 anys i porta 6 anys a l'escola com a mestre i, per últim s'ha realitzat una entrevista amb 3 alumnes amb altes capacitats que formen part d'aquest projecte, són 3 nois de 4rt de primària i fan el projecte conjuntament.

Instruments

Els instruments que s'han utilitzat per a poder obtenir la informació necessària han sigut, per una banda un qüestionari creat per als mestres de l'etapa d'educació primària de l'escola (vegeu Annex 1), amb l'objectiu d'obtenir la major mostra possible sobre què en pensen sobre la formació rebuda en altes capacitats i sobre aquests alumnes. Aquest qüestionari ha constat de 23 preguntes dividides en 5 grans dimensions, com es pot observar a la Taula 1. La majoria de les respostes han sigut de selecció per tal de poder elaborar un gràfic amb els resultats, i algunes de resposta lliure. El temps de duració aproximat d'aquest qüestionari han sigut uns 5 minuts.

Taula 1

Dimensions dels qüestionaris realitzats als docents

Dimensions	Preguntes
Dades sociodemogràfiques	1 i 2
Estudis i experiència professional	3, 4 i 5
Experiència amb les AC	6-11
Opinió sobre la inclusió	12-16 i 23
Formació en AC	17-22

Font: *Elaboració pròpia*

Per altra banda també s'ha realitzat una entrevista amb la psicopedagoga del SOE de l'etapa de primària (vegeu Annex 2) per conèixer com ho gestionen tot i si disposen d'un pla d'intervenció,

amb un total de 22 preguntes i amb una durada de 40 minuts. Les dimensions de l'entrevista han sigut les que es veuen a la Taula 2.

Taula 2

Dimensions de l'entrevista realitzada a la psicopedagoga

Dimensions	Preguntes
Experiència i formació	1-3
Detecció de les AC	4-6
Les AC	7-11
Actuació de l'escola envers les AC	12 i 13
Àmbit familiar	14 i 15
Professorat	16-19
Opinió	20-22

Font: *Elaboració pròpia*

També s'ha fet una altra entrevista (vegeu Annex 3) amb el mestre encarregat de dur a terme el treball per projectes que es realitza a l'escola amb tots els alumnes amb altes capacitats de l'etapa. Ha tingut una durada de 25 minuts i s'han fet 17 preguntes dividides en les dimensions marcades a la Taula 3.

Taula 3

Dimensions de l'entrevista realitzada a l'encarregat del projecte amb els alumnes amb AC

Dimensions	Preguntes
Experiència i formació	1-4
Característiques de les AC	5 i 6
Actuació de l'escola envers les AC	7-12
Professorat	13-16
Opinió	17

Font: *Elaboració pròpia*

Per acabar, s'han realitzat 3 entrevistes (vegeu Annex 4) a alumnes que formen part d'aquest projecte que fa l'escola, per conèixer la seva veu, i veure què en pensen ells i com es senten. S'han fet un total de 16 preguntes repartides en les dimensions marcades a la següent taula. Han sigut preguntes de resposta oberta per deixar que l'alumne pogués respondre allò que ell sentia i creia i han tingut una duració de 4 minuts.

Taula 4

Dimensions de l'entrevista realitzada als alumnes amb AC

Dimensions	Preguntes
Interessos/ gustos	1-3 i 8 i 9

Opinió	4-7 i 13
El projecte	10-12 i 14 i 15
Futur	16

Font: *Elaboració pròpia*

Les entrevistes realitzades han sigut semiestructurades amb preguntes de resposta oberta per tal de deixar la llibertat de poder respondre allò que creien convenient. Es poden veure transcrits a l'Annex 5 (psicopedagogia), a l'Annex 6 (mestre encarregat del projecte) i a l'Annex 7, 8 i 9 (dels 3 alumnes).

Procediment

El primer pas va ser al mes de Novembre, un cop iniciades les pràctiques i coneguda l'escola i les seves característiques, es va decidir la temàtica a estudiar i seguidament es va fer la presentació al Centre i sol·licitud de la seva participació i col·laboració. Una vegada acceptat, se'ls va proporcionar un document en el que es presentaven els objectius del treball i els aspectes ètics de la investigació, deixant clara la confidencialitat i l'anonimat amb el que serien tractades les dades proporcionades (consentiment).

Un cop elaborada la conceptualització teòrica es va decidir com poder fer la recollida de dades, que es va utilitzar un qüestionari que es va fer enviar per correu electrònic per part de la responsable del SOE de primària, on adjuntava l'enllaç d'aquest formulari. Es va enviar a un total de 30 persones, de les quals van respondre 24. L'objectiu d'enviar-ho a tot el cos de mestres d'aquesta etapa era obtenir la major representació possible, i de mestres de totes les edats, per observar la formació que han tingut i què en pensen.

Seguidament es van fer les entrevistes personals dels dos professionals, que es van fer al despatx del SOE, on es van registrar totes les respostes i es va demanar permís per a poder gravar en veu, per tal de facilitar al moment de transcripció. I, per últim es van fer les entrevistes amb l'alumnat amb altes capacitats, que es va decidir no gravar en cap moment.

Un cop utilitzats tots els instruments elaborats va arribar el moment de l'anàlisi de dades, que s'ha fet de la següent manera: pel que fa al qüestionari enviat al cos docent de l'escola s'han exposat les dades extretes de manera general i de forma quantitativa, de les 5 dimensions marcades, veient d'una manera global què en pensen de cada tema tractat.

Respecte les entrevistes, primer el que s'ha fet és una transcripció d'aquestes, seguidament s'han analitzat i organitzat també per les dimensions marcades, és a dir, per les temàtiques que s'han tractat, posant la informació més rellevant de cada apartat, fen així una síntesi de tota la informació rebuda.

Resultats

A continuació es presenten els resultats obtinguts amb els diferents instruments elaborats i tenint en compte els objectius i les dimensions establertes.

Pel que fa al qüestionari enviat al cos docent de l'etapa de primària de l'escola, cal destacar

Quants anys portes impartint docència?

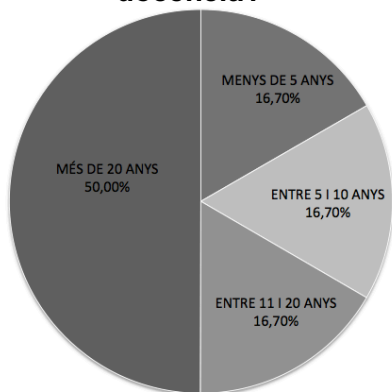

Figura 1. Anys d'experiència del professorat que ha respòs.

que la majoria de mestres (50%) tenien més de 20 anys d'experiència, seguit d'un 16,7% d'entre 11 i 20 anys, per tant, estem davant d'uns professors que tenen un gran recorregut en el món educatiu, com es pot observar a la figura 1. Com es veu a la figura 2, el 91,7% han tingut algun cop un alumne amb altes capacitats a la seva aula.

Has tingut a l'aula algun cop un alumne amb altes capacitats?

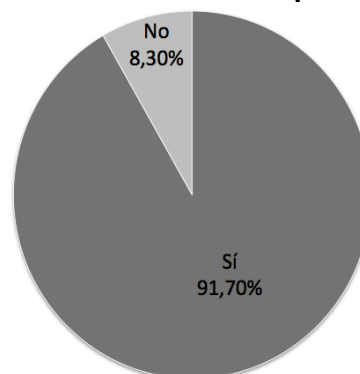

Figura 2. Experiència amb alumnes amb altes capacitats.

Cal destacar que la detecció d'aquests alumnes, segons el 63,6% dels enquestats, no s'ha fet per part d'ells, sinó que majoritàriament s'ha fet per part de la família i/o el servei d'orientació de l'escola, i pels mestres que comenten que ha sigut a partir del seu avís al SOE, remarquen que es va fer al veure el seu rendiment alt, preguntes interessants i la gran rapidesa en processar i integrar la informació, que aquesta es converteix ràpidament en coneixement.

El 100% dels enquestats ens van dir que en el moment de la detecció se'ls va aplicar als alumnes una mesura adequada al seu cas, com són els enriquiments parcials; l'acceleració parcial o total, entre d'altres mesures. D'aquestes adaptacions, el 18,2 % del cos docent va remarcar que no s'havia fet de manera inclusiva degut a que *“a vegades surten de l'aula per treballar, no és un treball globalitzat”*, mentre que el 81,8% comentava que *“la majoria de cops no se'ls treu de l'aula, i s'intenta que ajudin als companys ja que són alumnes experts”* o *“perquè s'intenta que sempre es faci dintre de l'aula, i si és necessari a fora, es fa amb molta naturalitat, tenint en compte l'alumne, els companys, la família, el professorat...”*, o *“perquè tot l'alumnat ha d'estar a l'aula, ja que tots tenen necessitats educatives diferents”*.

Segons el professorat que va respondre el qüestionari i com s'observa a la figura 3, el 83,3% va considerar que l'alumnat amb altes capacitats necessita a vegades un tipus d'educació diferenciada, deixant clar que tot depèn del cas i de l'alumne. De les opcions que hi ha, el cos docent va considerar que la millor mesura és, amb un 75%, els programes d'enriquiments (ampliació curricular) dintre de l'aula, seguit d'un 16,7% pels agrupaments en classes i un 8,3% de seguir el

Creus que l'alumnat amb altes capacitats necessita un tipus d'educació diferenciada?

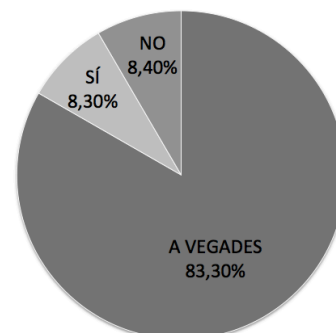

Figura 3. Necessitat o no d'educació diferenciada pels alumnes amb AC.

Quina consideres que és la millor opció?

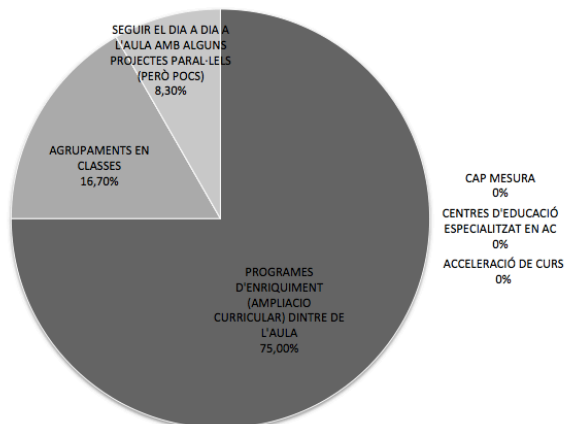

Figura 4. Opinió sobre la millor opció per als alumnes amb altes capacitats.

dia a dia dintre de l'aula, fent alguna adaptació puntual, mentre que cap persona ha respòs l'opció de l'acceleració de curs, de posar cap mesura i de l'escolarització de l'alumne en un centre d'educació especialitzades en altes capacitats, com es pot veure a la figura 4.

Envers aquestes dades, el 91,7% dels enquestats van considerar que la mesura més inclusiva són els programes d'enriquiment dintre de l'aula.

Pel que fa a l'última categoria establerta en el qüestionari (la formació del professorat), es pot veure clarament que el 83,3% no ha rebut una formació específica relacionada amb les altes capacitats durant la seva carrera universitària i que, un 75%, un cop treballant no ha rebut tampoc una formació sobre això a l'escola. Tot i que, de manera personal, el 66,7% s'ha format sobre les altes capacitats, degut a trobar-se amb infants amb aquestes NESE dintre de l'aula.

El 83,3% ha considerat que li falta formació i coneixements sobre les altes capacitats, tot i que el 75% creu que està totalment preparat per a treballar amb ells. Finalment, el 91,7% envers el

8,3% ha marcat que actualment està interessat en rebre una formació sobre com fer una primera detecció i intervenció d'aquests alumnes degut a la seva desconexió de com fer-ho.

Per finalitzar el qüestionari, es va preguntar sobre si creien que l'educació actual era inclusiva, on el 50% consideraven que sí, i la resta de respostes remarcaven que és un camí, que cada vegada és més inclusiva i que tot depèn de les circumstàncies de l'escola i de l'alumnat.

Pel que fa a l'entrevista que s'ha realitzat a l'encarregada del SOE de primària, cal destacar primer de tot que té la llicenciatura de pedagogia i que porta més de 12 anys com a encarregada del SOE, tot i que prèviament era mestra a la mateixa escola. Remarcant també que ella, de forma personal, ha fet algunes formacions envers les altes capacitats que l'han permès saber més coses i poder fer millors adaptacions i observacions per a detectar possibles casos.

Pel que fa a la detecció que fa l'escola de les altes capacitats, segueixen un protocol que es basa en *"a partir de l'avís que es rebí (tan per part de la família, el tutor, o altres), es fa la derivació a un centre extern i un cop amb el diagnòstic es fa una de les de les estratègies d'actuació que té l'escola marcades, que queden en tot moment reflectides al PI."*

La responsable del SOE en tot moment ens va remarcar que quan l'avís ve per part dels mestres, se'ls hi dona a la seva disposició un qüestionari de detecció que té el departament d'ensenyament de la generalitat, i si es tenen sospites es fa una devolució a les famílies i una derivació a un centre extern. Destacar que ells no fan diagnòstic en cap moment, sinó que quan es tenen sospites, deriven a un centre extern per a que aquest elabori el diagnòstic, si s'escau, per tal de poder fer, posteriorment les adaptacions adequades.

En aquest moment l'escola té 16 alumnes amb el diagnòstic d'altres capacitats, casos tots totalment diferents, alguns han fet aquest curs una acceleració i d'altres estan en procés de fer-la pròximament.

Pel que fa a la dimensió de les altes capacitats en general, cal destacar que la responsable del SOE ens va dir que tots els alumnes amb altes capacitats són diferents entre ells, tot i que com a característiques comunes que tenen són que acaben la feina amb molta rapidesa i que, la majoria de vegades, s'avorreixen a classe, i tenen dificultats de socialització amb els companys *"ja que els alumnes amb altes capacitats no deixen d'anar avançats en tots els sentits"*. Ens va destacar també que si que poden tenir, moltes vegades, necessitats emocionals i que a l'escola no ho treballen en sí, però que fan un projecte amb tots aquests alumnes que, segons ella, considera que poder fer allò que els agrada els fa motivar més i que, per tant, emocionalment estan millor.

Respecte a l'actuació de l'escola envers aquest alumne, un cop reben el diagnòstic per part de la família o de l'entitat externa, tenen 5 estratègies que queden reflectides en tot moment en el PI de cada alumne. Aquestes estratègies són:

1. *“Enriquiment en determinades matèries: es fan propostes d'ampliació dels diferents temes que s'estan treballant a l'aula. S'afegeixen continguts al currículum ordinari ampliant l'estructura dels temes amb altres continguts o més informació;*
2. *Utilització de metodologies que presentin més complexitat pel treball curricular a l'aula. Diferents presentacions de l'objectiu que es treballa a l'aula amb estratègies d'aprenentatge més complexes;*
3. *Elaboració d'un projecte de recerca juntament amb altres alumnes, de diferents cursos de primària, amb característiques o interessos semblants;*
4. *Acceleració parcial: avançament en un o més matèries. Aquesta estratègia té com a següent finalitat l'acceleració total del curs;*
5. *Acceleració: avançament d'un curs.”*

També cal fer èmfasi en que l'escola ha tingut algun cas d'acceleració total, però que, com ens va dir la responsable del SOE, es fa quan s'està 100% convençut, la família està d'acord i, sobretot, l'alumne també vol, ja que la seva és la última paraula. S'ha de ser conscient que és una acció a la que no es pot fer marxa enrere, és per això que requereix un anàlisi previ i una aprovació per part de tothom.

Per altra banda, també nombrar que l'escola té en marxa un projecte amb tots els alumnes amb altes capacitats, per tal de què, quan acabin les feines de classe puguin crear un treball sobre una temàtica que a ells els agradi realment, motivant-los a seguir treballant. L'escola considera que és una eina totalment inclusiva *“creiem que per no posar més feina sobre una cosa que el nen ja sap, perquè no fer un projecte? Aquest projecte es fa dintre de l'aula, amb la resta de companys, i si algun vol ajudar-lo es deixa... i al final es dona l'oportunitat de que l'alumne comparteixi el que ha estat fent. Mai se'ls aparta de l'aula.. això si que no ho trobaria inclusiu.”*

Envers la família, la responsable del SOE, comentava que tenen contacte en tot moment amb ells, recolzant-los i dotant-los de totes les eines per tal de fer una bona observació i saber com actuar amb aquests nens. Se'ls remarca que sempre que tinguin qualsevol preocupació està el SOE o la tutora de l'alumne per ajudar-los sempre que vulguin.

Ens va parlar també sobre el professorat, on ens va dir i remarcar que hi ha molta falta de formació de les altes capacitats a les universitats (per no dir que és totalment nul·la) i que, moltes vegades, el cos docent no té les eines suficients i/o no sap detectar ni com actuar davant un alumne amb altes capacitats. Destaca que una bona formació de base en això ens permetria *“detectar-ho*

abans i posar recursos per a evitar possibles conseqüències, com poden ser el fracàs escolar o la desmotivació”.

Per acabar amb la responsable del SOE, destacar que ella va considerar que tan el perfeccionisme com el fracàs escolar pot anar molt associat amb els alumnes amb altes capacitats, degut a que ho volen tenir tot molt controlar i que si no aconsegueixen el que ells volen apareix la desmotivació, podent desencadenar el fracàs escolar. Per acabar, ella no considera que un recurs sigui crear centres exclusius per aquests alumnes *“Si volem anar cap a la inclusió això seria un pas enrere. S’han de buscar les estratègies adequades que es puguin fer dintre de l’aula”.*

També tenim l’entrevista realitzada al professor encarregat del projecte dels alumnes amb altes capacitats que fa l’escola, que té formació de mestre de primària, i té una experiència d’uns 6 anys. Actualment a l’escola té la funció de mestre fent hores de codocència a diferents cursos, fa l’assignatura de robòtica, ajuda a la gestió de l’organització dels horaris de tots els cursos de primària i, ara porta els diferents projectes dels alumnes amb altes capacitats de l’escola. Com a formació de les altes capacitats té la que ell s’ha buscat personalment i la d’un curs que li va oferir l’escola, ja que des de la universitat no en va tenir.

Respecte a les característiques dels alumnes amb altes capacitats va comentar també que les comunes entre tots són bàsicament que els alumnes tenen molta rapidesa alhora de fer les feines i que moltes vegades hi ha una desmotivació en el camp educatiu, degut a que s’avorreixen a l’aula. Considerava que si que tenen a vegades necessitats emocionals però creu que l’escola això ho treballa molt bé, i el projecte que fan els fa estar més motivats i amb més ganes de venir a l’escola.

Pel que fa a l’actuació que fa l’escola és, a part de les intervencions i adaptacions curriculars que marca el SOE, aquesta ha considerat adient fer que els alumnes amb altes capacitats de primària (un total de 16) formin part, tant de manera individual, per parelles o grupal, de l’elaboració d’un projecte sobre aquella temàtica que més els hi interessi. Remarcava que els grups es fan per interessos comuns o el que ells decideixin. També és veritat que, com comentava, actualment els grups que s’han fet han sigut per classe (triats per ells mateixos), per tal de facilitar també a ells la seva elaboració.

El mestre ens deia que ell fa de referent, va fent reunions cada setmana per tal de veure el procediment i guiar-los si van una mica perduts, intentant sempre que siguin ells els que prenguin les decisions i diguin el que ells volen aconseguir fent aquest projecte. Per tant, el paper del mestre passa a ser el de guia, com es marca en la metodologia per projectes que cada cop s’està aplicant més. També comentava que el projecte es fa quan els alumnes han acabat la feina de la classe, i tenen la llibertat o, d’anar a l’aula d’informàtica o quedar-se a la pròpia aula a fer-ho. La resta de

companys de l'aula poden ajudar i participar en tot moment, sempre i quan acabin la feina, i se'ls explica que és el que el seu company està fent. Finalment, es dona la possibilitat als alumnes amb altes capacitats de poder presentar el projecte a la seva aula, per tal de que la resta de companys vegin el que ha fet.

Pel que fa a la formació del professorat, ens va remarcar en tot moment que el professorat no té la formació necessària de base i que és molt important fer més formacions per poder fer una millor detecció i adaptació.

Per acabar, el mestre ens va dir que no creia que una de les millors opcions sigui crear centres exclusius per aquests alumnes, ja que això ens apartaria del sistema inclusiu que s'està aplicant actualment, i el millor per a tots els alumnes és viure en contacte amb la diversitat, on tots aprenguin de tots.

L'últim instrument que es va fer servir van ser les entrevistes amb 3 alumnes de 4rt de primària que, en el moment, estaven participant en el projecte d'altres capacitats. Amb les seves entrevistes es va veure clarament que a tots 3 els agrada sempre venir a l'escola tan per veure els amics com, comú entre els tres, per aprendre. També caldria destacar que a tots tres l'assignatura que més els agradava era matemàtiques, mentre que la que menys eren aquelles més artístiques, com música, plàstica i algun tampoc educació física.

Respecte les assignatures que més els avorria estaven sobretot matemàtiques, destacant en tot moment la poca dificultat que té per ells moltes vegades, fet que fa que acabin ràpid la feina, i també medi, que tot i que els hi va bé, s'avorreixen. Tan els 3 alumnes, com els pares, com la mestra estaven molt contents amb les notes obtingudes.

Pel que fa a les activitats extraescolars que realitzen són principalment esportives i musicals, per tal de poder desconnectar de tot allò més acadèmic, i els 3 alumnes van remarcar que havien estat escollides per ells, menys un que no volia fer anglès però que l'obligaven.

Quan se'ls va preguntar pel projecte que estaven fent junts tots 3 van comentar que la temàtica l'havien triat conjuntament perquè els agrada els esports i, sobretot el Barça, i trobaven bo conèixer els seus orígens i quants equips tenen en l'actualitat. També cal destacar que han fet molta feina a casa i poca a l'aula amb la resta de companys, tot i que els 3 remarquen que prefereixen fer-ho fora de l'aula, perquè quan ho fan a l'aula tots els companys no paren de preguntar què fan. Tot i així deien que participar en el projecte els agrada molt, per tal de poder fer una cosa diferent i que els agradi i motivi.

Per acabar, quan se'ls preguntava com es veien en un futur no ho tenien gaire clar, menys un alumne que, molt content va contestar que seria multimilionari.

Discussió i conclusions

Finalment es presenten les conclusions de la investigació que s'ha dut a terme. Però primer de tot cal refrescar que els objectius d'aquesta eren conèixer la formació prèvia del professorat envers les altes capacitats, si l'escola fa alguna cosa per a ells, i si és considerat o vist de manera inclusiva allò que es fa i, finalment, veure com es senten els nens amb una alta capacitat.

Tenint en compte el que ens ha aportat els qüestionaris i les entrevistes realitzades, respecte a què en pensa el professorat envers la formació que tenen i que han rebut (a la universitat i/o centre on treballen) sobre els alumnes amb altes capacitats, s'han arribat a les següents conclusions:

S'ha pogut observar que el 83,3% dels professionals no han rebut cap formació sobre aquesta tipologia d'alumnat que es pot trobar dintre d'una aula, confirmat per la psicopedagoga del centre, qui recalca que no hi ha prou formació de base i aquest fet dificulta que el dia que es trobin a un alumne amb aquestes característiques sigui més confusa la seva detecció i, per tant, la seva derivació, enrederint així tot el procés a seguir per tal de poder ajudar a que l'alumne pugui tenir les adaptacions necessàries per aconseguir el seu màxim rendiment. Això comporta, com ens diu Giró (2017), que els professors no arribin a saber com aprofitar correctament allò que aporta tenir un alumne amb altes capacitats a l'aula, degut a la poca formació i recursos de base que tenen.

Com comenten Torrega et al. (2015) un dels millors recursos per treballar amb els alumnes amb altes capacitats és el treball cooperatiu, per tal de poder aconseguir una interdependència positiva i una igualtat d'oportunitat per aconseguir l'èxit i, per això, la formació del professional envers aquesta metodologia és molt necessària i totalment essencial per poder aconseguir, a part d'una educació inclusiva, una educació de qualitat.

Amb tot això, es pot veure que la necessitat de fomentar en tot moment l'educació continuada per a tots els professionals que es poden arribar a trobar alumnes amb altes capacitats a l'aula és essencial i molt necessària.

Envers sobre què fa l'escola un cop té detectat els alumnes amb altes capacitats, s'ha pogut veure que, per part del professorat enquestat, el 100% han confirmat que l'escola ha fet sempre una adaptació adequada a cada cas, i tot això ve degut a la implicació de la psicopedagoga del centre qui, després de fer les derivacions necessàries i amb l'informe aportat, han pogut fer una adaptació adequada a les seves necessitats. Com ens diuen Castro et al. (2011), una bona detecció precoç

amb les altes capacitats ens pot ajudar a potenciar aquells àmbits en els que destaca, podent fer un nivell més adaptat a les seves capacitats.

Les adaptacions que es fan a l'escola són principalment els programes d'enriquiment, és a dir, d'ampliació curricular segons les habilitats de cadascun, que com Rodríguez et al. (2010) diuen que és un tipus d'adaptació que permet tenir en compte diferents aspectes de cada alumne, adaptant la feina a la seves habilitats.

Però l'escola també ha fet més d'un cop, com ens ha comentat la psicopedagoga del centre, alguna acceleració, tenint sempre en compte el que vol el nen i si se'l veu preparat per fer-ho, com Vallejo i Morata (2015) remarquen, que és important tenir en compte si l'alumne serà capaç o no de seguir el nivell i si aquesta és la millor opció per a ell, tenint en compte sempre un estudi psicològic.

També cal destacar el que ens explica la psicopedagoga de l'escola i el mestre encarregat d'aquesta metodologia, que és la creació d'un projecte que fan amb tots els alumnes amb altes capacitats, per tal de, enlloc de donar més feines acadèmiques al acabar els deures de classe (ja que a vegades també se'ls fa pesat), se'ls dona l'opció de que puguin elaborar un projecte (tan individualment com amb altres companys amb altes capacitats) sobre aquella temàtica que a ells els agradi. Aquesta metodologia permet que aquests alumnes vinguin més motivats i, sobretot facin la feina amb més ganes. Com ens diuen García-Barrera i De la Flor (2016), quan es crea un adequat entorn educatiu es pot aconseguir evitar la desmotivació i, per tant, evitar un possible fracàs escolar, ajudant a treure el major potencial d'ells.

Tan per part dels professors enquestats com per la psicopedagoga i el mestre encarregat de portar el projecte amb els alumnes amb altes capacitats, consideren que el que fan és en tot moment inclusiu, ja que en cap moment se'ls separa de l'aula, sinó que únicament es dona l'opció, si a vegades ho necessiten, d'anar a l'aula d'informàtica, però elaboren la major part del projecte a l'aula i que, sempre que algun company hagi acabat la feina i vulgui, poden participar en aquest projecte. Finalment se'ls dona l'opció de compartir allò que han fet amb els altres, per poder així també compartir els coneixements i poder aprendre de tots, basats en l'aprenentatge cooperatiu, com ja comentava Torrego (2015), destacant que a partir dels coneixements de cada alumne puguin anar creixent, complementant-se entre tot. Per acabar, com ja remarcava Ainscow (2001), la inclusió ens permet aprendre a conviure de les diferències i alhora aprendre de les diferències.

Pel que fa als alumnes entrevistats, s'ha pogut veure clarament com la teoria de Gardner (1993) sobre el model de les intel·ligències múltiples existeix. A part de que cada alumne és diferent, cada alumne amb altes capacitats pot destacar en una de les intel·ligències que va marcar l'autor. En aquest cas, els 3 alumnes tenen molt desenvolupada la intel·ligència lingüística i de la lògica i

matemàtica, on tots destaquen molt i tenen elaborat un PI d'ampliació curricular en matemàtiques i en llengües.

Com menciona Kingore (2004), moltes vegades els alumnes amb altes capacitats no estan satisfets amb el seu aprenentatge i són molt autocrítics, fet que s'ha pogut veure en el moment en el que es va fer la pregunta sobre les notes, ja que tot i dir que han obtingut bon resultat, se'ls notava per l'expressió fàcil i postura corporal (més apagada), que ells sempre volen més i millor, es volen auto superar.

Per acabar aquesta part del alumnes, caldria destacar que el que ens diu Rodríguez i de Souza (2012) sobre que a vegades aquesta tipologia d'alumnat pot mostrar un aïllament social i problemes disciplinaris, no es veu reflectit en aquesta escola, ja que gràcies a la prevenció i al treball individualitzat que es fa i a la conscienciació de l'alumnat, es veu tot amb naturalitat, com ha de ser.

En definitiva, a partir d'aquesta investigació s'ha pogut observar que tot i tenir elaborat un bon protocol a l'escola, si la formació de tot el personal no és l'adequada provocarà que es deixin a molts alumnes pel camí, sense poder així utilitzar les seves habilitats i fomentar-les per a poder, també, ajudar als companys.

És molt essencial que des de les universitats es pugui crear un bon pla de formació a totes les carreres que puguin arribar a tenir contacte amb aquesta tipologia d'alumnat, tan com poden ser el professorat (que són qui passen major part de les hores amb ells), com professionals de l'educació (com pedagogs, psicopedagogs o psicòlegs) sobre com fer una bona detecció i intervenció amb ells, per tal de poder ajustar el contingut segons les habilitats que tinguin, sent així una mica més personalitzat.

Pel que fa el projecte que ha creat l'escola per a tots els alumnes amb altes capacitats es considera que està molt bé, ja que permet que els alumnes, un cop acabades les feines que es fan a l'aula com la resta de companys (tot i que moltes vegades se'ls posa coses amb un nivell més elevat) se'ls permeti fer un projecte sobre una temàtica que a ells els cridi l'atenció.

Aquesta tipologia d'alumnes necessiten sentir-se compresos, ja que moltes vegades els seus interessos no són els mateixos que els de la resta dels seus companys, fer aquest projecte els permet fer allò que a ells els motiva i això fa que, per tant, ho facin amb més ganes.

Personalment, la investigadora, ha pogut portar un grup de tres alumnes durant la seva elaboració del projecte, ha pogut fer de guia d'aquests i ha pogut observar com, realment, els alumnes porten el projecte amb ganes i motivació. Sempre volien acabar la feina ràpid, sabent en

tot moment que tot i fer-ho ràpid ho havien de fer bé, per tal de poder seguir amb el projecte. Al final de tot han decidit poder presentar-ho a l'aula, a la resta de company.

També es voldria remarcar que, amb les entrevistes realitzades als 3 alumnes, s'ha pogut observar que la característica comuna que tenen els tres és la passió per a les matemàtiques, fet que els motiva molt i ho fan amb moltes ganes, però a l'hora la seva queixa cap al nivell baix que tenen a l'escola. I també destacar la poca passió que tenen per allò més artístic com pot ser la plàstica i la música, ja que són dues matèries on no han d'exercitar tan la ment, sinó que al contrari, descansar i gaudir, i ells això no ho veuen clar i és quan s'avorreixen.

Es considera que el projecte de l'escola es fa d'una manera bastant inclusiva, ja que s'intenta que els alumnes surtin el menys possible de l'aula, únicament per fer el control amb el guia, però si que s'ha de remarcar que és un projecte fet per ells, tot i que algun cop si que algun company ha ajudat. Potser el que s'hauria d'intentar és que els projectes es fessin entre tots i que, per tant, acabi sent un producte fet totalment en conjunt, cosa que és el procés de canvi de les escoles actualment. Poc a poc l'educació actual es podrà anar basant-se més en una formació per projectes on, entre tots, es podran anar formant d'una manera cooperativa on, cada alumne, aportarà allò que sap. Això també permetrà que els alumnes amb altes capacitats es sentin més realitzats en el moment de poder ajudar als companys.

Respecte a les limitacions o problemes que han aparegut al llarg d'aquesta investigació han sigut bàsicament el temps i que a últim moment una de les persones de l'escola que s'havia d'entrevistar va haver de demanar la baixa, això va provocar un endarreriment en l'avançament del treball, ja que era impossible fer els resultats sense aquesta entrevista, i per altra banda també la dificultat de que el cos docent de primària de l'escola entrevistada respongués més ràpid el qüestionari, cosa que va ser difícil i es va haver de tornar enviar el correu a tothom. També destacar que al tenir poc temps, la mostra s'ha vist reduïda a un únic centre educatiu, fet que provoca que els resultats obtinguts no es puguin generalitzar.

En definitiva, els resultats obtinguts en aquesta investigació ens permeten veure molt clarament la necessitat d'una bona formació sobre la detecció de les altes capacitats degut a la falta de coneixements, per tal de poder potenciar la detecció precoç i evitar, d'aquesta manera, possibles futurs problemes, com poden ser la desmotivació, l'aïllament i, fins i tot, el fracàs escolar. Els alumnes amb altes capacitats són un recurs molt important a l'aula que si sabem detectar-los poden ajudar molt, tant als professionals com a la resta de companys de la classe.

Per acabar, com a una possible recerca futura seria molt interessant poder ampliar la investigació ja feta amb altres centres educatius, veient els diferents protocols de detecció que es

fan i com fan la intervenció amb aquest alumnat, podent així comparar diferents metodologies. També es podria ampliar la mostra, en aquest cas es podria entrevistar a les famílies, ja que són un element clau per a la detecció i intervenció i, com a psicopedagogs, s'ha de saber com ajudar als pares, ja que moltes vegades necessiten orientacions. I, finalment una altra línia futura podria ser analitzar els plans d'estudis de diferents universitats per veure si realment no hi ha cap formació sobre les altes capacitats, per poder valorar la necessitat de fer-ne o no.

Referències bibliogràfiques

- AEST. (2018). *Asociación Española para superdotados y con talento*. Madrid: AEST. Recuperat de: <http://www.aest.es/>
- Ainscow, M. (1999). The development of Shools for all. *Journal for the Study of Education and Development*, 85, 33-58.
- Carrillo, M., López, A. (2014). La teoría de las inteligencias múltiples en la enseñanza de las lenguas. *Contextos educativos*, 17, 79-89.
- Castro, P., Álvarez, E., Campo, M. A., Álvarez, M., Torres, E. i López, C. (2011). Cuestionario para detectar niños de altas capacidades. El problema de las diferentes interpretaciones. *Revista de Investigación en Educación*, 9(1), 73-83.
- Comes, G., Díaz, E.M, Luque, A. I Ortega, J. (2009). Análisis de la legislación española sobre la educación del alumnado con altas capacidades. *Escuela abierta*, 12, 9-31.
- Declaración de Salamanca (1994). Conferencia Mundial sobre Necesidades Educativas Especiales.
- Decret 150/2017 del 2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Generalitat de Catalunya. Departament d'educació.
- Direcció general d'educació infantil i primària i direcció general d'educació secundària obligatòria i batxillerat.(2013). *Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu*. Barcelona, Espanya: Servei de comunicació i publicacions.
- Feldhusen, J.F. (1991). Full-time clases for gifted youth. *Gifted child today*, 14(5), 10-13.
- Fox, L. H. (1981). Identification of the academically gifted. *American Psychologist*, 36(10), 1103-1111.

- García-Barrera, A., De la Flor, P. (2016). Percepción del profesorado español sobre el alumnado con altas capacidades. *Estudios pedagógicos XLII*, (2), 129-149.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The Theory of Multiples Intelligences*. New York: Basic Books.
- Giró, C. (2017). *El club de los Superman. El día a día de los niños superdotados*. Barcelona: editorial UOC.
- Kingore, B. (2004). *Differentiation: simplified, Realistic, and Effective*. Austin (Texas): Professional Associates Publis.
- Latorre, A., Rincón, D. i Arnal, J. (1996). *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: Hurtado.
- Ministerio de Educación Cultura y Deporte, subdirección General de información y publicaciones (2004). La familia y los hijos con altas capacidades. Álvarez, B, *Diagnóstico y atención a los alumnos con necesidades educativas específicas. Alumnos intelectualmente superdotados* (pp. 99-114). Madrid, España: secretaría general técnica.
- Moruno, P., Sánchez, M, i Zariquiey, F. (2011). La cultura de la cooperación. El aprendizaje cooperativo como herramienta de diferenciación. *Alumnos con altas capacidades y aprendizaje cooperativo. Un modelo de respuesta educativa* (pp. 253-290). Madrid: Fundació SM.
- Parra Dussan, C. (2011). Educación inclusiva: Un modelo de diversidad humana. *Revista d'educació i desenvolupament social*, 5 (1), 139-150.
- Rodrigo, M. I Palacios, J. (1998). *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial.
- Rodríguez, C., González-Castro, P., Álvarez, D., González-Pienda, J. A., Álvarez, L., Núñez, J. A., Vázquez, A. (2010). Un modelo educativo de adaptación curricular en alumnos de altas capacidades. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 13(1), 147-158.
- Rodríguez, R. I de Souza, D. (2012). Aceleración de la enseñanza para alumnos superdotados: argumentos favorables y contrarios. *Revista de psicología*, 30(1), 190-214.
- Torrego, J.C., Monge, C., Pedrajas, M., Martínez, C. (2015). Formación del profesorado en aprendizaje cooperativo y alumnos con altas capacidades: un enfoque inclusivo. *Revista Ilatinoamericana.indd*, 9(2), 91-110.

UNESCO (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education. *United Nations Educational Scientific and Cultural Organization*. França.

Vallejo, P., F. Morata, M. (2015). Intervención psicoeducativa en un caso de altas capacidades. *Revista de psicología clínica con niños y adolescentes*, 2(1), 66-74.

ANNEX 1

Qüestionari pels mestres de primària de l'escola

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdNFXgQimaRQZ2N9QYTqbYNIHq6j9acyCAKRpbgSmisHmel0Q/viewform>

El present qüestionari s'està realitzant per desenvolupar una investigació sobre l'alumnat amb altes capacitats com treball final del màster de psicopedagogia.

La investigació es centra en la formació del professorat i les pràctiques inclusives que fa l'escola respecte aquest alumnat. Per tant, agrairia poder conèixer dels docents de primària sobre les seves percepcions i unes altres qüestions. Tots els resultats seran tractats de manera estadística, anònima i confidencial.

No durarà més de 5 minuts.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració.

Durant tot el qüestionari es posarà AC per fer referència a les altes capacitats.

Dades sociodemogràfiques

1. Edat:

- b. Menys de 25 anys
- c. Entre 25 i 29 anys
- d. Entre 30 i 39 anys
- e. Entre 40 i 49 anys

- f. Entre 50 i 59 anys
 - g. Més de 60
2. Sexe:
- a. Home
 - b. Dona
3. Quina formació tens?
- a. Universitària
 - b. Altres: _____
4. Sempre has treballat a l'etapa d'educació primària?
- a. Sí
 - b. No
5. Quants anys portes impartint docència?
- a. Menys de 5
 - b. Entre 5 i 10 anys
 - c. Entre 11 i 20 anys
 - d. Més de 20 anys

L'alumnat amb AC

6. *Has tingut a l'aula algun cop un alumne amb AC?*
- a. *SI*
 - b. *NO (passar pregunta 7)*
7. *L'has detectat tu?*
- a. *SI*
 - b. *No (passar pregunta 9)*
8. *Com ho vas detectar? LLIURE (passar pregunta 10)*
9. *Qui ho va detectar? LLIURE*
10. *A aquests alumnes, se'ls ha aplicat alguna mesura diferenciada?*
- a. *Sí*
 - b. *No (passar pregunta 14)*
 - c. *No ho sé (passar pregunta 14)*
11. *Quina? LLIURE*
12. *Creus que s'ha fet de manera inclusiva?*
- a. *SI*
 - b. *NO*
13. *Perquè ho creus?*
14. *Creus que l'alumnat amb AC necessiten un tipus d'educació diferenciada?*
- a. *SI*
 - b. *NO*

c. A VEGADES

15. Quina consideres que és la millor mesura?

- a. Programes d'enriquiment (ampliació curricular) dintre de l'aula
- b. Agrupament en classes
- c. Acceleració de curs
- d. Centre d'educació especialitzat en AC
- e. Cap mesura
- f. Altres: _____

16. I quina consideres que és la mesura més inclusiva?

- a. Programes d'enriquiment (ampliació curricular) dintre de l'aula
- b. Agrupament en classes
- c. Acceleració de curs
- d. Centre d'educació especialitzat en AC
- e. Cap mesura
- f. Altres: _____

La teva formació en les altes capacitats

17. Has rebut formació específica relacionada amb les AC durant la teva carrega universitària?

- a. Sí
- b. No

18. Has rebut formació sobre les AC un cop has començat a treballar a una escola?

- a. Sí
- b. No

19. T'has format tu, de manera personal, sobre les AC?

- a. Sí
- b. No

20. Creus que et falta formació i coneixements sobre les AC?

- a. Sí
- b. No

21. Creus que estàs ben preparat per treballar amb alumnat amb AC?

- a. Sí
- b. No

22. Estaries interessat en rebre una formació sobre com fer una primera detecció i intervenció?

- a. Sí
- b. No

23. Creus que l'escola/l'educació actual és inclusiva?

- a. Sí
- b. No

ANNEX 2

Data: 5/04/2019

Edat: més o menys 50 anys

Formació professional: Llicenciatura en pedagogia

Entrevista psicopedagoga de l'etapa de primària del centre educatiu

Preguntes experiència i formació:

- Quin és el teu rol a l'escola? Quines són les teves principals funcions?
- Quants anys fa que formes part d'aquest departament?
- Tens formació en Altes Capacitats?

Preguntes sobre la detecció de les AC:

- A l'escola teniu alumnes amb AC? Més o menys, quants?
- Com detecteu les AC? Les avalueu d'alguna manera? Quin és el protocol que seguïu per detectar-les?

Preguntes sobre les característiques i procediment de les AC:

- Quines són les característiques comunes dels nens amb AC que teniu?
Són diferents entre ells?
- Creus que aquests nens tenen, a part de necessitats educatives, necessitats emocionals?
- Feu algun treball emocional de manera individualitzada amb ells?
- Un cop detectat i teniu el diagnòstic d'AC, què feu? Quines són les mesures que adopteu, de manera general?
- Feu acceleraments? En quins casos?

Preguntes sobre l'actuació de l'escola davant les AC:

- Actualment a l'escola esteu preparant/fent un projecte per a fer amb els alumnes amb AC, en què consisteix?
- Consideres que és una eina inclusiva? Perquè?

Àmbit familiar:

- Com s'ha d'ajudar als pares en una detecció d'un infant amb AC?
- Es fa un recolzament continuu amb ells?

Professorat:

- El professorat de l'escola, sap com actuar davant d'un alumne amb AC? Prepara material adaptat?
- Creus que el professorat de l'escola té formació en AC?

- Consideres que és necessària una formació en AC? Perquè?
- Creus que des de les universitats es dona la formació necessària sobre aquesta tipologia d'alumnes?

Preguntes d'opinió sobre les AC:

- Creus que el perfeccionisme és un problema amb els alumnes amb AC? Com es pot conduir aquest problema?
- Creus que el fracàs escolar va associat moltes vegades amb les AC?
- Consideres que un recurs és crear centres exclusius per aquesta tipologia d'alumnes?

ANNEX 3

Data

Edat:

Entrevista professor encarregat del projecte del alumnes amb AC:

Preguntes experiència i formació:

- Quina formació tens?
- Quin és el teu rol a l'escola? Quines són les teves principals funcions?
- Quants anys fa que formes part d'aquest projecte amb els alumnes amb AC?
- Tens formació específica amb AC?

Preguntes sobre les característiques AC:

- A l'escola teniu bastants alumnes amb AC, quines són les principals característiques comunes que veus que tenen? Són diferents entre ells?
- Creus que aquests nens tenen necessitats emocionals diferents a la resta de companys?

Preguntes sobre l'actuació de l'escola davant les AC (projecte):

- En què consisteix aquest projecte que feu amb els alumnes amb AC?
- Ho feu de manera grupal o individual?
- Quantes hores es fan a la setmana d'aquest projecte?
- Es fa dintre de l'aula o a fora?
- Participen també els companys i/o el tutor de cada alumne?
- Consideres que és una recurs inclusiu? Per què?

Professorat:

- Consideres que el professorat de l'escola, sap com actuar davant d'un alumne amb AC?
- Creus que el professorat de l'escola té formació en AC?
- Consideres que és necessària una formació en AC? Per què?
- Creus que des de les universitats es dona la formació necessària sobre aquesta tipologia d'alumnes?

Preguntes d'opinió sobre les AC:

- Consideres que un recurs és crear centres exclusius per aquesta tipologia d'alumnes?

ANNEX 4

Entrevista alumne amb AC que forma part del projecte que fa l'escola

Edat:

Sexe:

Curs:

1. T'agrada venir a l'escola? Per què?
2. Quina matèria t'agrada més? Quina t'agrada menys? Per què?
3. En quines matèries tens millors resultats? I pitjors?
4. Hi ha matèries o activitats en què t'avorreixes? Quines? Per què?
5. Estàs content amb les teves notes?
6. Què diuen els teus pares dels teus resultats?
7. I el teu tutor?
8. Quines activitats fas fora de l'horari escolar? Les has escollit tu? T'agraden?
9. Què fas quan estàs a casa?
10. T'agrada aquesta activitat que feu de projectes?
11. De què el fas tu?
12. Perquè aquest tema?
13. Com és la teva relació amb la resta de companys?
14. Et sents bé fent el projecte a dintre de l'aula amb la resta de companys?
15. Et sents bé fent el projecte a fora de l'aula?
16. Com t'imagines de gran?

ANNEX 5

Data: 5/04/2019

Edat: més o menys 50 anys

Formació professional: Llicenciatura en pedagogia

Entrevista psicopedagoga de l'etapa de primària del centre educatiu

Preguntes experiència i formació:

- Quin és el teu rol a l'escola? Quines són les teves principals funcions?

Sóc la psicopedagoga del SOE de l'etapa de primària de l'escola. Les meves principals funcions són la coordinació del SOE, la distribució de les codocències i de les educadores amb els alumnes amb NEE, i el recolzament al cos docent de l'escola envers qualsevol problema sobre metodologies i adaptacions.

- Quants anys fa que formes part d'aquest departament?

Uuf molts! Uns 12 anys ja, abans era mestra a la mateixa escola.

- Tens formació en Altes Capacitats?

Sí!! Justament ara fa poc vaig fer una formació del consorci d'educació.

Preguntes sobre la detecció de les AC:

- A l'escola teniu alumnes amb AC? Més o menys, quants?

Sí! Actualment tenim 16 alumnes, compresos entre tercer de primària i sisè. Són 5 alumnes de tercer; 5 de quart (del qual dos són una acceleració feta just aquest curs de 2n a 4rt); 5 alumnes de cinquè (on un va ser un acceleració de 2n a 4rt) i un alumne de 6è.

- Com detecteu les AC? Les avalueu d'alguna manera? Quin és el protocol que seguïu per detectar-les?

Ens pot venir per molts llocs, tan pot ser que sigui un avís per part del tutor i el que es fa és omplir el full de detecció de la generalitat, si veiem que hi ha indicis, fem una devolució a la família i se'ls deriva a un centre extern per a fer el diagnòstic (nosaltres no passem cap prova mai), un cop a nosaltres ens tornen el diagnòstic decidim les estratègies d'actuació més adaptada o que es recomanen per part del centre que ha fet el diagnòstic. Si ens ve l'avís per part de la família també els proporcionem el contacte del centre extern per a que facin, si és necessari, el diagnòstic. I a vegades, directament ja rebem de cop el diagnòstic i es decideix quina intervenció és l'adequada. Per tant, el protocol que tenim és a partir de l'avís que es rebí, es fa la derivació i un cop amb el diagnòstic es fa una de les de les estratègies d'actuació, que queden en tot moment reflectides al PI.

Preguntes sobre les característiques i procediment de les AC:

- Quines són les característiques comunes dels nens amb AC que teniu?

Són diferents entre ells?

Són totalment diferents entre ells! Cadascun té les seves particularitats, però sobretot són alumnes que acaben la feina molt ràpid i s'avorreixen a la classe i algunes vegades tenen dificultat de socialització amb els companys del seu curs, degut a les diferències en els interessos, ja que els alumnes amb AC no deixen d'anar avançats en tots els sentit.

- Creus que aquests nens tenen, a part de necessitats educatives, necessitats emocionals?

Jo crec que sí, es veuen diferents als altres, per això jo crec que necessiten ser entesos i escoltats.

- Feu algun treball emocional de manera individualitzada amb ells?

Treball emocional en si no, però es fa un projecte que vulguis o no pot ajudar emocionalment a l'alumne, ja que passa a fer allò que a ell li agrada, i això els motiva molt més.

- Un cop detectat i teniu el diagnòstic d'AC, què feu? Quines són les mesures que adopteu, de manera general?

Tenim establertes 5 estratègies d'actuació segons el diagnòstic que rebem i el que s'acordi amb la família. Aquestes estratègies són:

1. Enriquiment en determinades matèries: es fan propostes d'ampliació dels diferents temes que s'estan treballant a l'aula. S'afegeixen continguts al currículum ordinari ampliant l'estructura dels temes amb altres continguts o més informació;
2. Utilització de metodologies que presentin més complexitat pel treball curricular a l'aula. Diferents presentacions de l'objectiu que es treballa a l'aula amb estratègies d'aprenentatge més complexes;
3. Elaboració d'un projecte de recerca juntament amb altres alumnes, de diferents cursos de primària, amb característiques o interessos semblants;
4. Acceleració parcial: avançament en un o més matèries. Aquesta estratègia té com a següent finalitat l'acceleració total del curs;
5. Acceleració: avançament d'un curs.

Totes les diferents estratègies queden reflectides al PI de l'alumne. Aquest PI té en compte les necessitats que presenta l'alumne en els diferents moments del seu aprenentatge.

- Feu acceleraments? En quins casos?

Per acabar fent un acceleració hem d'estar 100% segurs de que podrà seguir-ho, és per això que primer de tot es fan acceleracions parcials, si veiem que l'alumne s'adapta bé al curs i al nivell, finalment es proposa a la família aquesta possibilitat. Remarcar que en tot moment tenim molt en compte el que vol el nen, ja que és ell qui té l'última paraula, si ell no vol, doncs no es fa i es segueix amb els enriquiments. És un moviment que no es pot tirar enrere, per això s'ha d'estar molt segur. Els casos en els que es fa són casos molt extrems on es veu que el nen no encaixa amb el curs.

Preguntes sobre l'actuació de l'escola davant les AC:

- Actualment a l'escola esteu preparant/fent un projecte per a fer amb els alumnes amb AC, en què consisteix?

L'objectiu d'aquest projecte és que els alumnes amb AC puguin dedicar unes hores a la setmana, un cop finalitzades les seves tasques, a buscar informació sobre una temàtica que els interessi. Se'ls deixa que es faci en grups, parelles o individualment, segons el que ells vulguin i els seus interessos, i es fa a partir de la metodologia per projectes, fent-ho així d'una manera més lúdica i dinàmica. Els mestres poden deixar, sempre que acabin la feina, que els alumnes amb AC facin aquest projecte, amb això veiem que estan molt més motivats en fer la feina bé i en acabar. Un cop per setmana es fa un control per part d'un mestre encarregat dels projectes dels alumnes amb AC, que va veient l'evolució i va donant indicacions. Un cop l'acaben, es decideix com fer l'entrega, donant la possibilitat de fer una presentació a la seva classe.. o altres opcions que ells creguin.

- Consideres que és una eina inclusiva? Perquè?

Nosaltres si que ho considerem inclusiu, creiem que per no posar més feina sobre una cosa que el nen ja sap, perquè no fer un projecte? Aquest projecte es fa dintre de l'aula, amb la resta de companys, i si algun vol ajudar-lo es deixa... i al final es dona l'oportunitat de que l'alumne comparteixi el que ha estat fent. Mai se'ls aparta de l'aula.. això si que no ho trobaria inclusiu.

Àmbit familiar:

- Com s'ha d'ajudar als pares en una detecció d'un infant amb AC?

Recolzant-los en tot moment i dotant-los de totes les eines necessàries per a que observin a casa a l'alumne. El que ens diuen els pares és un element clau per acabar de pensar i comparar-ho en com és a l'escola.

- Es fa un recolzament continuu amb ells?

S'intenta que els pares es sentin recolzats, també he de dir que al derivar-los a una entitat externa per a fer el diagnòstic, acaben tenint sempre contacte amb ells i, per tant, tenen el seu recolzament, tot i així sempre s'intenta que qualsevol dubte que tinguin poden venir a mi. I cal dir que sempre que es fa qualsevol modificació del PI es demana el seu consentiment.

Professorat:

- El professorat de l'escola, sap com actuar davant d'un alumne amb AC? Prepara material adaptat?

Et diria que no... però tot depèn del mestre que li toqui... com a tot arreu hi ha mestres més implicats i n'hi ha de menys... majoritàriament si que he de dir que no es busquen material adaptat, sinó que recorren a mi per veure què fer...

- Creus que el professorat de l'escola té formació en AC?

No, crec que des de les universitats s'hauria de donar més formació en això. Fa un temps es va fer una formació sobre les AC, tot i així crec que no trigarem en tornar-ne a fer una altra.

- Consideres que és necessària una formació en AC? Perquè?

Totalment, moltes vegades aconseguiríem detectar-ho abans i posar recursos per a evitar possibles conseqüències, com poden ser el fracàs escolar o la desmotivació.

- Creus que des de les universitats es dona la formació necessària sobre aquesta tipologia d'alumnes?

No, per res.

Preguntes d'opinió sobre les AC:

- Creus que el perfeccionisme és un problema amb els alumnes amb AC? Com es pot conduir aquest problema?

Doncs jo crec que sí, volen tenir-ho tot molt controlat i perfecte i això moltes vegades pot comportar ansietat cap a ells quan veuen que no aconsegueixen el que volen... Per tal de conduir aquest problema la millor manera és parlant amb ells i fer entendre que la gent a vegades s'equivoca, que no sempre ha de sortir tot perfecte.

- Creus que el fracàs escolar va associat moltes vegades amb les AC?

Doncs sí... si no es detecta a temps pot comportar aquest fracàs, degut a la baixa motivació que deriva si no es fan les adaptacions adequades.

- Consideres que un recurs és crear centres exclusius per aquesta tipologia d'alumnes?

No. Si volem anar cap a la inclusió això seria un pas enrere. S'han de buscar les estratègies adequades que es puguin fer dintre de l'aula.

ANNEX 6

Data

Edat:

Entrevista professor encarregat del projecte del alumnes amb AC:

Preguntes experiència i formació:

- Quina formació tens? Sóc graduat en educació primària.
- Quin és el teu rol a l'escola? Quines són les teves principals funcions? Porto ja uns 6 anys a l'escola i les principals funcions que tinc són hores de codocència a diferents cursos de tota l'etapa; faig l'assignatura de robòtica; ajudo a la gestió d'organització dels horaris i dels espais i actualment porto també el nou projecte que s fa amb els alumnes amb altes capacitats.
- Quants anys fa que formes part d'aquest projecte amb els alumnes amb AC? Doncs aquest és el segon any que es fa a l'escola.
- Tens formació específica amb AC? Sí, la que m'ha donat l'escola i la que jo m'he buscat, però per part de la universitat no en vaig tenir.

Preguntes sobre les característiques AC:

- A l'escola teniu bastants alumnes amb AC, quines són les principals característiques comunes que veus que tenen? Són diferents entre ells? Doncs bàsicament és la rapidesa que tenen en acabar la feina i alhora la desmotivació per la poca dificultat que suposa per ells a vegades alguna tasca. I totalment, tots són molt diferents entre ells, cadascun destaca en una cosa.
- Creus que aquests nens tenen necessitats emocionals diferents a la resta de companys? Sí, però crec que l'escola això ho ha sapigut treballar molt bé, com és el cas de la creació d'aquest projecte.

Preguntes sobre l'actuació de l'escola davant les AC (projecte):

- En què consisteix aquest projecte que feu amb els alumnes amb AC? Doncs bàsicament el que es vol és que l'alumne amb altes capacitats, un cop acabi la feina de classe, pugui fer alguna cosa que a ell realment el motivi, i li agradi.
- Ho feu de manera grupal o individual? Ho poden decidir ells, si fer-ho en grup, en parelles o sols. Total llibertat.
- Quantes hores es fan a la setmana d'aquest projecte? No hi ha establertes unes hores en concret, quan ells van acabant la feina a l'aula es poden posar a fer això, i jo, com a guia per a ells, els veig un cop per setmana i mirem com ho porten.
- Es fa dintre de l'aula o a fora? S'intenta que sempre dintre, menys si necessiten anar a l'aula d'informàtica, o fan amb mi la reunió...

- Participen també els companys i/o el tutor de cada alumne? Sí! És un dels objectius, que la resta de grup, si vol, pugui participar.
- Consideres que és una recurs inclusiu? Per què? Sí! Perquè en cap moment estem apartant l'alumne de la resta de grup, únicament li donem una feina extra per a que pugui anar fent.

Professorat:

- Consideres que el professorat de l'escola, sap com actuar davant d'un alumne amb AC? No, falta molta formació encara.
- Creus que el professorat de l'escola té formació en AC? No. Alguns han rebut en algun moment alguna, però faria faltar fer-ne una per tothom.
- Consideres que és necessària una formació en AC? Per què? Molt! Com ja sabem la detecció és el més important, per això crec que una bona formació és clau.
- Creus que des de les universitats es dona la formació necessària sobre aquesta tipologia d'alumnes? No, com a mínim l'experiència que jo tinc, no.

Preguntes d'opinió sobre les AC:

- Consideres que un recurs és crear centres exclusius per aquesta tipologia d'alumnes? Per res, això ens faria apartar del sistema educatiu inclusiu que s'està impulsant cada cop més, seria fer un pas enrere.

ANNEX 7

Entrevista alumne amb AC que forma part del projecte que fa l'escola

Edat: 9 anys

Sexe: Masculí

Curs: 4rt de primària

1. T'agrada venir a l'escola? Per què? Sí, perquè veig els amics, m'agrada anar al pati, perquè vull aprendre i perquè faig un extraescolar que m'agrada.
2. Quina matèria t'agrada més? Quina t'agrada menys? Per què? La que més matemàtiques perquè des de petit m'han anat molt bé, i la que menys plàstica perquè em costa.
3. En quines matèries tens millors resultats? I pitjors? Millor amb mates, català, castellà i medi. I les pitjors plàstica i educació física.
4. Hi ha matèries o activitats en què t'avorreixes? Quines? Per què? Sí! Mates, perquè ho trobo fàcil a vegades.
5. Estàs content amb les teves notes? Sí! I la meva àvia em va fer un regal per les notes!!
6. Què diuen els teus pares dels teus resultats? Estan contents.
7. I el teu tutor? Sí! Jo crec que sí!
8. Quines activitats fas fora de l'horari escolar? Les has escollit tu? T'agraden? Faig bàsquet i robòtica. I les dues les he triat jo perquè m'agraden molt.
9. Què fas quan estàs a casa? Doncs.. a vegades jugo a la tablet, faig deures... o jugo a la play.
10. T'agrada aquesta activitat que feu de projectes? Sí! Perquè faig una cosa que m'agrada realment.
11. De què el fas tu? Del Barça!
12. Perquè aquest tema? Perquè m'agrada aquest equip.
13. Com és la teva relació amb la resta de companys? Molt bona!
14. Et sents bé fent el projecte a dintre de l'aula amb la resta de companys? Sí, tot i que a vegades és difícil, perquè no et paren de preguntar què és el que fas... i molesten.
15. Et sents bé fent el projecte a fora de l'aula? Sí! És millor.
16. Com t'imagines de gran? Doncs no ho sé encara... Potser m'agradaria ser jugador de bàsquet.. o de futbol... però no ho sé.

ANNEX 8

Entrevista alumne amb AC que forma part del projecte que fa l'escola

Edat: 10 anys

Sexe: Masculí

Curs: 3r de primària

1. T'agrada venir a l'escola? Per què? A vegades, depèn del que es faci a l'escola...
2. Quina matèria t'agrada més? Quina t'agrada menys? Per què? La que m'agrada més és piscina i matemàtiques, i la que menys medi i música, que m'avorreixen i no m'agraden.
3. En quines matèries tens millors resultats? I pitjors? Per què? Millors mates i medi, i els resultats més baixos... doncs no ho sé, la resta d'assignatures.
4. Hi ha matèries o activitats en què t'avorreixes? Quines? Per què? Sí! A medi social, i a matemàtiques moltes vegades també.
5. Estàs content amb les teves notes? Sí.
6. Què diuen els teus pares dels teus resultats? Que estan bé.
7. I el teu tutor? Jo crec que sí!
8. Quines activitats fas fora de l'horari escolar? Les has escollit tu? T'agraden? Faig futbol, escacs i piano, i sí les he triat jo!
9. Què fas quan estàs a casa? Doncs llegeixo... o jugo a jocs.
10. T'agrada aquesta activitat que feu de projectes? Sí.
11. De què el fas tu? Del Barça.
12. Perquè aquest tema? Perquè m'agrada.
13. Com és la teva relació amb la resta de companys? Bona.
14. Et sents bé fent el projecte a dintre de l'aula amb la resta de companys? Sí, em va bé.
15. Et sents bé fent el projecte a fora de l'aula? Sí! M'agrada més fer-ho a fora.
16. Com t'imagines de gran? Doncs no ho sé... no ho he pensat mai.

ANNEX 9

Entrevista alumne amb AC que forma part del projecte que fa l'escola

Edat: 9 anys

Sexe: Masculí

Curs: 4rt de primària

1. T'agrada venir a l'escola? Per què? Sí! Perquè m'ho passo bé i aprenc.
2. Quina matèria t'agrada més? Quina t'agrada menys? Per què? La que m'agrada més potser seria matemàtiques, però en general totes m'agraden! I la que menys plàstica.. perquè m'avorreixo.
3. En quines matèries tens millors resultats? I pitjors? Per què? Millor amb mates, llengües i medi, i pitjors plàstica i educació física, perquè no m'agraden tant.
4. Hi ha matèries o activitats en què t'avorreixes? Quines? Per què? Sí! Plàstica i medi... no ho sé... però m'avorreixo molt.
5. Estàs content amb les teves notes? Sí! No he tret cap suficient i dos excel·lents!!
6. Què diuen els teus pares dels teus resultats? Que estan molt bé...
7. I el teu tutor? Està contenta.
8. Quines activitats fas fora de l'horari escolar? Les has escollit tu? T'agraden? Doncs faig bàsquet, anglès i piano. Totes les he triat jo menys anglès...
9. Què fas quan estàs a casa? Jugo a la play quan és cap de setmana, i entre setmana doncs llegeixo, miro la tele...
10. T'agrada aquesta activitat que feu de projectes? Sí, perquè així fem una cosa diferent quan acabem les feines de classe.
11. De què el fas tu? Del Barça
12. Perquè aquest tema? Perquè ho vam triat amb dos companys i em va semblar bé!
13. Com és la teva relació amb la resta de companys? Molt bona.
14. Et sents bé fent el projecte a dintre de l'aula amb la resta de companys? Sí!
15. Et sents bé fent el projecte a fora de l'aula? Sí! Prefereixo fer-ho fora
16. Com t'imagines de gran? Multimilionari!!